Ministerie van Justitie en Veiligheid

Minister van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
11 december 2023

Ons kenmerk
5043360

nota

Aanbieding WODC onderzoek "Ambtelijk-bestuurlijke integriteit in Caribisch Nederland"

1. Aanleiding

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (hierna: WODC) opdracht gegeven onderzoek te doen naar de aard en oorzaken van ambtelijke corruptie op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: Caribisch Nederland). Dit onderzoek is uitgevoerd door onderzoekbureau DSP Groep. Het WODC publiceert het onderzoeksrapport uiterlijk zes weken na aanbieding, op 14 december 2023. Met deze Kamerbrief wordt het onderzoek aan de Tweede Kamer aangeboden.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met het verzenden van de Kamerbrief aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- Met het onderzoek is uitvoering gegeven aan een aanbeveling van de Raad voor de Rechtshandhaving (hierna: de Raad) uit het inspectierapport 'Opvolging aanbevelingen corruptiebestrijding op Bonaire, Sint Eustatius en Saba' uit 2022.[1] Hierin adviseert de Raad om een analyse van de aard en omvang van ambtelijke corruptie in Caribisch Nederland uit te voeren.
- De onderzoekers signaleren nauwelijks strafbare feiten en/of formele ambtsmisdrijven en menen dat er geen majeure belemmeringen zijn in de strafrechtelijke aanpak van integriteitsschendingen in Caribisch Nederland.
- Niet-strafrechtelijke integriteitsschendingen (oneigenlijk gebruik van bevoegdheden) zijn wel veelvoorkomend. Hieraan ligt een veelheid van factoren ten grondslag, waaronder de politieke cultuur in Caribisch Nederland, de economische situatie aldaar en de rol en kwaliteit van personeel binnen overheidsorganisaties in Caribisch Nederland.

Om corruptiebestrijding en het integriteitsbeleid in Caribisch Nederland te verbeteren, doen de onderzoekers diverse beleidssuggesties die nader uitzoekwerk en afstemming met de diverse betrokken partijen vereisen. Voor JenV zijn dit de volgende beleidssuggesties:

- Het creëren van een mogelijkheid waarmee justitiepartners in het strafrechtelijke onderzoek anoniem relevante registers kunnen bevragen;
- Het in overeenstemming brengen van wettelijke bepalingen in het strafprocesrecht BES met het Europees Nederlands recht, specifiek met betrekking tot schendingen van geheimhoudingsplicht, beroepsgeheim of ambtsgeheim;

[1] BES-Def.-inspectierapport-Corruptiebestrijding-4.pdf (raadrechtshandhaving.com)

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding

Datum
11 december 2023

Ons kenmerk
5043360

- Het opnemen van relevante strafbepalingen uit het Wetboek van Strafrecht BES in het Besluit politiegegevens.

Het merendeel van de aanbevelingen (negen van de dertien) valt onder de beleidsverantwoordelijkheid van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en/of de openbare lichamen. Voorbeelden hiervan zijn: het vastleggen van processen en procedures voor vergunningverlening, toezicht en handhaving, de openbaarmaking van donaties aan politieke partijen en het afschaffen van de mogelijkheid tot stemmen bij volmacht. Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal hierover in gesprek gaan met de relevante lokale partijen, waaronder de openbare lichamen.

Aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is tot slot de suggestie gedaan om de lokale media te versterken met het oog op onafhankelijke nieuwsgaring. Justitie en Veiligheid zal hierover met Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in gesprek gaan.

Voor een gewogen beleidsreactie op deze beleidssuggesties is afstemming vereist met de betrokken partijen, waaronder de openbare lichamen, het Openbaar Ministerie BES, het Korps Politie Caribisch Nederland en de Rijksrecherche. Alleen door met de belanghebbende partijen af te stemmen, kan worden bezien of en zo ja op welke wijze opvolging aan de beleidssuggesties zal worden gegeven. Alleen bij voldoende draagvlak, capaciteit en overeenstemming over de opvolging kan tot een adequate beleidsreactie worden gekomen. Beoogd wordt om deze beleidsreactie in de eerste helft van 2024 af te ronden en met de Tweede Kamer te delen.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

In het inspectierapport 'Infrastructuur corruptiebestrijding op de BES-eilanden' uit 2015 deed de Raad onder andere de aanbeveling om de aard en omvang van corruptie in Caribisch Nederland in kaart te brengen.[2] In het vervolgonderzoek van de Raad in 2022 werd geconstateerd dat deze aanbeveling niet was opgevolgd.[3] In oktober 2022 heeft u de Kamer in de beleidsreactie op het rapport geïnformeerd over de aanvraag van dit WODC onderzoek om op die wijze alsnog gevolg te geven aan de aanbeveling van de Raad.[4]

4.2 Krachtenveld

De Kamerbrief is afgestemd met Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het WODC. De openbare lichamen, het Openbaar Ministerie BES, het Korps Politie Caribisch Nederland en de Rijksrecherche hebben een afschrift van het rapport ontvangen en zullen worden betrokken bij het opstellen van de inhoudelijke beleidsreactie.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

[2] Infrastructuur-corruptiebestrijding-op-Bonaire-Sint-Eustatius-en-Saba.pdf (raadrechtshandhaving.com).
[3] BES-Def.-inspectierapport-Corruptiebestrijding-4.pdf (raadrechtshandhaving.com)
[4] Kamerstukken II 2022/23, 29279, nr. 736 .